

ACTA ET LITTERÆ

AD

244

HISTORIAM REFORMATIONIS IN SVECIÆ.

QUE

CONSENSU AMPL. FAC. PHIL. UPS.

P R A E S I D E

DOCT. ERICO M. FANT,

HIST. PROF. REG. ET ORD. SOC. REG. SCIENT. UPS. ET ACAD.

REG. LITT. HUM. HIST. ET ANTIQUIT. STOCKH. MEMBRO,

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

JOHANNES ADOLPH. GIRELIUS,

Americano-Westmannus.

IN AUDIT. GUST. MAJ. DIE XXVIII MAJI MDCCCLII.

U. A. M. S.

UPPSALIÆ,

TYPIS EDMANNIANIS.

БИБЛІЯ ТЕ АТОЛ

ДА

ЛІТОГРАФІЯ ВІД ПЕРСІАНІЧНОГО МАНОГРАММА

ДОД

ДІВІ АДАМ СІМІ ДАУН ОБРАЗОВАНИ

ДІВІ АДАМ СІМІ

ДІВІ АДАМ СІМІ

ДІВІ АДАМ СІМІ

VIRO

MAXIME REVERENDO ATQUE CELEBERRIMO

DOMINO

NICOL. COLLIN,

S. S. THEOL. DOCT. ECCLES. QUÆ DEO IN VICACOA
KINGSESSING ET UPPER MERION IN AMERICA SEPTENTR.

COLLIGUNTUR

PAST. ET PRÆP. MERITISSIMO,
SOCIET. PHILOS. PHILAD. ET ACAD. REG. SCIENT. HOLM.
MEMBRO DIGNISSIMO.

PATRONO FAVENTISSIMO

*Hoc, quamvis exile, habendarum semper, referendarum digne num-
quam, gratiarum documentum pium, sincerum extare voluit*

JON. AD. GIRELIUS.

V I R O
ADMODUM REVERENDO ET PRÆCLARISSIMO
D O M I N O
**MATHIÆ
HULTGREN,**

ECCLESIARUM IN TILLINGE ET SVINEGARN
PASTORI ET PRÆPOSITO VIGILANTISSIMO.

FAUTORI OPTIMO

In venerabunda gratissimæque mentis tesferam, hasce pagellas dicatas

voluit, debuit
JOH. AD. GIRELIUS.

ACTA ET LITTERÆ

AD

HISTORIAM REFORMATIONIS IN SVECIA.

Pontifici Adriano VI. cum Legato Johanne Magno ecclesiæ Svecanæ deplorandum habitum commendat Joh. Brasck viduæque Ecclesiæ Aboënsi hunc potissimum exoptat Praefulem.

Ad Papam Adrianum VI. cum Doctore Johanne.

Beatisime pater, post deuota oscula pedum beatorum, litteras clausas s. v. per manus reverendi patris Doctoris Johannis Gothi, ad Suecanam provinciam sanctæ sedis Apostolicæ legati michi directas, cum humili qua decuit reverentia suscepimus, quarum tenor super exterminanda heresi lutherana michi favissimam cordis lætitiam attulit. Ex eo quod r. Sanctitatis clementia dignata sit etiam in remotissimis angulis curare uineam suam. Dolenter reffero, quod huiusmodi heresis in germania pullulans, transmiserit palmites suos etiam in hoc regnum fermentandos, cuius contemplatione multa abominabilia sunt in his partibus perpetrata. Directionem enim bonorum ecclesiasticorum & eius personarum induxerat, ac sacrilegam temeritatem trucidandi Scarensis ac Strenginensis ecclesiæ episcopos uiros religiosissimos ac sanctæ sedi apostolicæ deuotissimos, cum Ecclesiæ Suecane conculatione, ac deum ut vereor perpetua servitute. Attendens igitur quod sinceritatem ortodoxæ fidei ac honorem Romanæ sedis defendere teneor, me fortiter opposui contra huiusmodi labem in his partibus pro virili mea expugnandam, & quamvis ad id omnem operam & diligentiam fecerim, extra tamen meam Dyocesis in defectu autoritatis, non tantum proficere potui, quantum necessitas expostularet, donec præfatus Doctor Johan-

nes v. s. nuncius jam applicavit, qui propter prægnantia negotia & subitum recessum meum comparere non potuit, nec tamen deerit quin mandatorium sanctitatis v. si quæ super dictæ heresis exterminatione etiam extra meam Diocesum recepero, prout ex debito teneor, deditissimus executor ero, quod nisi in tempore fiat, nil aliud in his finibus magis verendum est quam religio- nis ac obedientiæ sanctæ sedis suppressio, cunctis fidelibus non immerito formidanda. Insuper, Beatisime pater, quia propter diuturnam vacationem omnium fere ecclesiarum hujus regni, tanquam passer solitarius, multis laboribus, sollicitudinibus & perturbationibus cum feneclutis incommodis affectus, tantæ curæ non sufficio. Dignetur S. v. hujusmodi ecclesiarum damnosæ vacationi solita ss. fa. clementia miserecorditer occurrere præser- tim Ecclesiæ Aboënsi, in fauibus quasi rutenorum scismaticorum constitutæ, nam & ipsi russiæ contigua existit. Cui utilius & commodius de persona dicti Doctoris Joannis r. s. v. nuntii provideretur, quam suæ personæ de ecclesia. Vestram autem Sanctum utilis Ecclesiæ regimini dignetur omnipotens Deus, felicem & in columem diutissime conservare, cui me filiali devote- ne humillime recommendo. Ex Lincopia Anno Domini 1523.

18. Julij meo sub sigillo.

Sanctissimo in Christo Patri & Domino, Domino Adriano VI., digna Dei providentia sacrosanctæ Romanæ ac universalis ec- clesiæ Sanctissimo pontifici Domino suo clementissimo.

VII. Reponsiōne Sua Johannes Magnus refert Suam cum Re- ge Gustavo de ecclesiæ statu & religionis negotio confabulationem, quam longe aliam ex parte Regis fuisse animadvertes, quam forte expectare poteras. Utrum dissimulationi, an nondum maturo Regis ecclesiam reformati proposito hoc adscribendum sit, verita- is ignari in medio relinquere cogimur.

Litteræ Doctoris Johannis Magni cum eodem datae.

Gra-

Gratiōse pater & Domine. Debitam mei recompendatio-
nem, literas R. p. v. cum fratre meo magistro Olavo recepi
quibus fatis intellexi pium illum Zelum quo r. p. v. erga Chri-
stianam religionem & Ecclesiæ libertatem continue ducitur. No-
vit Deus quo amore ardeo, ut aliquando hoc ipsum præstare
potero, quod in corde meo circa religionem & Ecclesiæ libe-
ritatem diu molitus fueram, sed pio desiderio meo & longis labo-
ribus meis infelix temporum conditio adversatur. Egeram tamen
apud Serenissimum D. regem pro libertate ecclesiæ, quam ma-
jestas sua ex integro servare promittit. Dicitque si qui sufficit
fui manus in colonos ecclesiæ iniiciant, hoc propria eorum te-
meritate fieri. Loquutus sum Majestati suæ de grauamine ecclesiæ
& respondit profusis lachrimis, quod nulli mortalium plus
discipere posse eadem exactio quam sibi, & quod ea necessitas &
nulla voluntas majestatis suæ imperat, nec esse aliter in animo
suo statutum, quam acceptum ab ecclesiis subsidium cum tran-
quillitate regni refundere, promittit præterea, quod Lutheranæ
heresis doctrinam coörcet pro sua regia autoritate: etiam commis-
sio mea circa ejus heresis extinctionem, vult quod magis indu-
*stria & modestia agam quam tumultu, alioquin posset acci-
dere, quod strepitu consilii turbaretur tota Ecclesia Svecana.*
Sed longe absit a n.º, quod si vel minimum molestiæ afferam,
ubi eam plene restituere nequeam. Credat firmiter g. v. mul-
tum utilem fuisse meum introitum in Sueciam, esto quod inde
me cito expediam, accessi, uidi vulnus ut ei efficacius mederi
queam. Ago gratias, quas possum, pro liberali dono, quo g.
v. me per manus fratris mei adiuuit. Legavi per eundem fra-
trem meum quod g. v. vellet concipere tenorem mandati, quo
ego autoritate papali prohiberem nequitiam Lutheranam, concepi
ego tenorem mandati regii præsentibus inclusum: aut ego in fu-
tura estate revertar, plenus consulturus reipublicæ ecclesiasticæ,
aut efficiam quod totum pondus negotiorum ecclesiæ Svecanæ
imponatur prudentiæ vestre, si ei sic placuerit, Reliqua refert

M. Olaus ex animo meo cum redierit, felicissime valeat r. p. v.
Ex Holmia 1523. 1. Augusti.

Joan. Mag. Gotus.

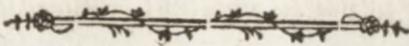
VIII. Magni Haraldi Electi Scarenfis litteræ Responforiæ ad Braschi præcedentes de magnis conqueruntur exactiōibus Rege huic ecclesiae irrogatis.

Domini electi Scarenfis M. Magni ad Dominum meum.

Sincer. ac humili sui in Christo reuerentia & salute præmissis. Sane & juste movemur p. v. r. adversum subortam heresim, siveque expediret ad ejus extirpationem fieri, ut ipsa p. v. r. exquisitissime scribit. O utinam plenæ sanitati p. v. r. esset restituta, quod inquisitioni, examinationi & condignæ executioni, animadversioni personaliter posset interesse, sed heu dolor adverfa ejusdem p. v. r. valetudine existente, nec illi errori nec aliis plagis, supra modum inualescentibus contra ecclesiam ecclesiasticorumque veterem libertatem, spero posse effectualiter adhiberi. His jam diebus Domini nostri electi regis, editum seriosum recepi, quod exigam 400 libras argenti de ecclesiis quasi mediæ partis Dijoceſis, de reliqua autem parte Dioceſis scripserat sua majestas D. Turoni & Nicolao Olſon, quod de ecclesiis tanquam ad suas infeudationes ſpectantibus collecta recipient cuius adhuc quantitatē ignoro. Auguror nimirum, quod maiestas sua velit statim mittere eam summam, aut scribam, nec datur locus aut tempus deliberationis, aut quod consilium mendicent a p. v. r:a. In hyeme ſicut intelligit p. v. r. misi ei collectam in argento de clero & ecclesiis receptam. Et jam denuo ſupererogando mitto 200 boves jugales exquisitos, quos modo de clero & ecclesiis non sine difficultate extorferam, nec iam aliud diffugii ſe affert, niſi quod Ecclesia Cathedralis & capitulum de suis personalibus coarctantur collectam facere & jam de facto compenferant centum libras puri. Scit Deus de quibus facultati- bus

bus quæ tantociens exhaustæ fuerant. Utinam hoc tantillum bene redoleat sacrificium in conspectu regiæ majis. Quid autem de ceteris 300 libris respondeam penitus ignoro, si aliqua occasio in brevi se offert v. p. r. consilii subministrationem humiliter exorareim. Novitates pro certo hoc die recepi, quod nobilitates, castellani cum tota communitate Scanen. & Hallanden. homagiariunt se duci, in quadam planicie prope Lundis feria 3:a proxime præterita. Adhuc nihilominus obsidentur per eum castrum & civitas Hamnensis, emitur ibi panis Skonrugg non minus tribus clippingis, p. v. r. omnipotenti Deo ex intimis meis recom mendans. Ex Searis die Jacobi Apostoli Anno Domini MDXXIII solitis sub sigillis.

Magnus Haralli
electus ad ecclesiam Scarens.

THESES.

I.

Hierarchia Papalis erat illud vinculum, quo omnis in Europa Societas civilis medio ævo unice continebatur.

II.

Ut vero aliis sensim enascentibus rationibus firmata fuerint *civilia imperia*, ecclesiastici gravitas atque vacillans fundamentum magis sentiri coepit.

III.

Vix autem sperandus fuerat in reformanda ecclesia successus, nisi renascens, post expugnatam a Turcis Constantinopolim, litteratura præfca atque inventa ars Typographica auxiliatrices ei manus porrexissent.

IV.

Occasus Ordinis Jesuitarum inter præcipuas ruinæ dominatus Papalis nostro ævo fuit causas.

V.

Omnis, quæ caligine & præjudiciis fundatur, auctoritas serius o-
cius ruitura est.

VI.

Inquisitioni Dominicanorum adscribendum est, quod in Hispaniam numquam penetraverint ecclesiam reformati conatus.

VII.

Eadem, quæ Philosophis hoc tempore, Sæculo reformationis Theologis eam profitentibus objiciebatur querela, eorum scilicet dogma immodico libertatis studio seu licentiae portam aperuisse.

VIII.

Experientia autem loquitur, opinionum commenta delere diem ; veritatem visu & mora valescere.

IX.

Multo liberalior suis asfeclis in concedenda circa res Sacras cogitandi libertate fuit Lutherus.

X.

Olaus Petri ingenii acumine atque stili elegancia fratri Laurentio multum præstisſe, utriusque scripta conferenti facile patebit.

